

Beheersgericht innoveren

Grethe van Geffen in VNG Magazine, 18 maart 2005

Bij de implementatie van het dualisme lijden we aan een typisch Nederlands probleem: we willen graag innoveren, maar op een voorspelbare, beheersgerichte manier. Enerzijds wordt geklaagd dat teveel zaken bij het oude zijn gebleven. Raadsleden nemen niet het voortouw dat hen in het dualisme is toebedacht bij kaderstellen, controleren en volksvertegenwoordigen. Anderzijds is er onrust over te grote voortvarendheid bij sommige raadsleden: ze vergaderen zonder de betreffende wethouder aan het woord te laten, en bespreken initiatiefvoorstellen zonder de mening van B&W te willen aanhoren. Over welke van deze twee uitersten zou u zich het drukst maken, als u minister van bestuurlijke vernieuwing was?

Zoals meestal valt de focus op mensen die te hard lopen, niet op mensen die blijven zitten waar ze zitten. De minister lijkt van mening dat sommige raden nu wel genoeg geëxperimenteerd hebben en wil hen verplichten via een wetswijziging om de bestuurder in de raadsvergadering aan het woord te laten. En dat is ontzettend jammer.

Ik begrijp de irritaties van wethouders over de voortvarendheid waarmee sommige raadsleden, buiten hen om, aan de slag zijn gegaan. En ik geloof net zo min als de minister in een goed bestuur van gemeenten zonder het college. Maar wat de minister nu doet met zijn voorstellen tot wetswijziging staat gelijk aan het in de kiem smoren van de lokale ontwikkeling van visie, van enthousiasme, van het komen tot iets nieuws met vallen en opstaan. Wie niet tegen kapotte knieën kan, doet er beter aan in het geheel niet te leren lopen.

En dan de rol van de burgemeester betreffende dualisme. In het evaluatierapport constateert de stuurgroep, terecht, dat vergeten is een trekker, een procesbegeleider voor het dualisme in de gemeenten te benoemen. Dat moet de burgemeester zijn, vindt de stuurgroep. In haar reactie stelt de VNG, tezamen met alle verenigingen en partijen die ons duale land inmiddels lijkt te kennen, dat daar op zich niets op tegen is, maar dat gemeenten zelf wel kunnen bepalen wie in hun situatie het meest geschikt is als duale procesbegeleider. De reactie van de minister bevreemdt vervolgens zeer. De burgemeester heeft die rol in feite al, zo lezen wij. Aangezien die rol blijkbaar onvoldoende wordt ingevuld, is er des te meer aanleiding de burgemeestersrol te laten versterken door directe burgemeestersverkiezingen: dan heeft de burgemeester meer mandaat.

Je kunt voor of tegen de gekozen burgemeester zijn, maar het idee dat verkiezingen leiden tot betere duale procesbegeleiding is naïef (of een gelegenheidsargument?). Geen burger zal daarvoor zijn stem op een burgemeesterskandidaat uitbrengen. Die strijd zal om andere zaken gaan en de burgemeester zal andere belangen op het oog hebben. Wat is er toch op tegen om plaatselijke enthousiastelingen, of ze nu raadslid, wethouder of burgemeester zijn, lokaal te laten opsporen en benoemen? Misschien is het de angst voor oncontroleerbare initiatiefvoorstellen die de minister parten speelt...

Reacties? g.vangeffen@seba.nl